

for blot at varetage Statskassens. Dog maa jeg indrømme, at dette ikke alene findes i Lovforslaget, og at den højtærede Minister ikke alene bærer Skylden derfor; det findes ogsaa i Landhøvsmandens Indstilling til Regeringen. Ser man kun Sagen fra den ene Side, indrømmer jeg, at der er noget, som kan tale derfor; men set fra den anden Side er der ogsaa meget, som taler imod, at man stiller sig alt for strift paa dette Punkt. Jeg vil haabe, at det Udvalg, som maatte blive nedsat til at tage denne Sag under nærmere Overvejelse, maa faa Held til at bringe den i en saadan Skikkelse, at Forslaget kan blive ophøjet til Lov. Jeg haaber ogsaa, at man her i Folketinget vil tage det Hensyn, som blev saa stærkt betonet af den første ærede Taler, det ærede Medlem fra Bælum: at man ikke maa stille større Krav op end saadanne, om hvilke man virkelig kan haabe, at de kunne blive gennemførte. Har man virkelig Kærlighed til denne Sag, maa man hellere slaa noget af paa de Krav, man kunde ønske at stille, naar man blot kan naa et Stridt frem i den ønskede Retning.

Inden jeg slutter, vil jeg blot sige dette, at naar man har anbefalet, at man skulde nøjes med $\frac{1}{10}$ af Ejendommens Burderingssum som det Beløb, Husmændene selv skulle skaffe til Veje, har Kommissionen givet en Antydning af, at man kunde forsøge dette Krav, naar der var gaaet en Række Aar. Saaledes som Folkelønningerne nu ere, vil en sparsommelig Karl og Pige nok kunne vente i Løbet af nogle Aar at kunne komme i Besiddelse af det Beløb. Ministeren forlanger i det foreliggende Forslag; men man bør ikke stille dette forsøgede Krav allerede nu. Forslaget tager jo ogsaa Sigte paa de nuværende Husmænd paa Landet, og for de allerfleste af dem vil det være umuligt at opfylde saadanne Krav. Kan det lykkes tilnærmelsesvis at faa Kommissionens Hvertals Indstilling gennemført, vil jeg betragte det som et virkeligt Fremstridt, der sikkert vil blive hilst med Glæde af ikke ganske saa. Det vil altid være en Begyndelse, og hvis det viser sig, at man er kommen frem ad den rigtige Vej, kan man jo altid om 5 Aar gaa videre ad den samme Vej. Det er da mit Haab, at man til den Tid vil være kommen saa vidt, at man ikke som nu er saa ængstelig for af Statskassen at ofre større Beløb paa denne Sags Gennemførelse. Med disse Bemærkninger skal jeg slutte.

P. Christensen: Det forekommer mig, at man med Rette kan sige, at den Modtagelse, dette Lovforslag har faaet, ikke har været særdeles gunstig. Det ærede

Medlem, som først havde Ordet, og som har haft Sæde i Landhøvsmandens, har — forekommer det mig — næsten dødsdømt sit eget Værn. Ganske vist er det jo fremkommet i en lidt forkrøbet Skikkelse; men det forekommer mig alligevel, at det ærede Medlem var meget haard imod det. Jeg kan nu imidlertid saa godt forstaa disse Følelser, og jeg kan ogsaa for mit Vedkommende fuldstændig underskrive dem. Det ærede Medlem sagde, at dette Forslag ude i Landet havde vakt en særlig Opmærksomhed. Jeg tror, denne Betragtning er rigtig, at det er en stor Klasse, for ikke at sige den største Klasse i dette Land, der har gaaet med de største Forventninger og Forhaabninger med Hensyn til dette Forslag. Men naar de nu saa det at se, føler jeg mig ogsaa overbevist om, at de saa godt som alle ville blive stufede i allerhøjeste Grad, thi — som det ærede Medlem fra Bælum sagde — hvis dette Forslag bringes ud i Livet, vil det ikke forandre ret meget paa Forholdene. Det er fuldstændig rigtigt. Det ærede Medlem sagde endvidere, at hvis der var nogen, der haabede, at dette Forslag skulde bringe bedre og lykkeligere Forhold for Arbejderne her i Landet, var det et ganske forgæves Haab. Jeg tror, det ærede Medlem har Ret ogsaa i denne Udtalelse, at det er imaat med de bedre og lykkeligere Forhold, der skulde stables for Arbejderne ved dette Forslag. Naar man ser paa Forslaget, er det, der først falder en i Øjnene — saaledes er det i alt Fald gaaet mig — at de Folk, som dette Forslag tilsigter at hjælpe, ikke ere blevne hørte. Man har ikke henvendt sig til Arbejderne her i Landet og spurgt om deres Mening. Derfor er det ganske naturligt, at det Standpunkt, man har indtaget, fuldstændig er et Arbejdsgiverstandpunkt, og at det er dette Standpunkt, der kommer til Orde baade gennem Betænkningen og Lovforslaget. Det ærede Medlem fra Bælum har en vis Fortærlighed for Huse med to Køer. Jeg er overbevist om, at dersom det ærede Medlem spurgte Arbejderne om, hvorvidt det udelukkende og alene var denne Størrelse, man ønskede, vilde han saa meget forskellige Svar. Jeg kan ikke forstaa, at det skulde være aldeles nødvendigt, naar man skal til at lovgive paa dette Omraade, at lave Lodderne af een Størrelse. Det forekommer mig, at man, naar man virkelig vil gøre et Forsøg i denne Retning, og naar Udviklingen peger paa, at det gaar tilbage med de Huse, man her tænker paa at oprette, ikke burde indskrænke Forsøget alene til de Huse, Erfaringen og Statistikken viser ere i Tilbagegang. Man har altsaa ikke